

Na Bukowej Górze odkryto megality

21 lipca 2022

Unikatowe w środkowej Europie dolomitowe megality, krzemienie z epoki schyłkowego paleolitu i ciałopalny pochówek wstępnie datowany na wczesne średniowiecze – to niektóre odkrycia archeologów w obrębie Bukowej Góry – jednego ze Wzgórz Trzebiesławickich w granicach Dąbrowy Górniczej.

Prowadzenie w tym miejscu prac archeologicznych umożliwiło podpisane w końcu ub. roku porozumienie między Lasami Państwowymi a Generalnym Konserwatorem Zabytków. W środę leśnicy i muzealnicy wspólnie poinformowali o dokonanych na Bukowej Górze odkryciach. Największe wrażenie robią megality, których wiek i przeznaczenie nie zostało dotąd ustalone.

„To odkrycie jest czymś wyjątkowym w Europie środkowej – takie rzeczy nie są spotykane. Jak sądzą naukowcy, megality są związane z miejscem kultu. Mamy tu też pochówki, co jednak rozwarstwia się w czasie z megalitami – miejsce kultu jest znacznie starsze” – tłumaczył Śląski Wojewódzki Konserwator Zabytków Łukasz Konarzewski.

Jak ocenił, prace archeologiczne w Dąbrowie Górniczej są świetnym przykładem dobrej współpracy muzealników i archeologów z leśnikami. „Mamy tu wspaniałą przyrodę dookoła i zachowane megality sprzed tysięcy lat. To rzadkość na terenie Europy środkowej. Raczej kojarzymy megality z północno-zachodnią częścią kontynentu – Brytanią, Bretonią, zachodnim wybrzeżem Francji, Szkocją, także Skandynawią” – mówił konserwator.

Jego zdaniem, odkrycie w Dąbrowie Górniczej jest „uniwersalistyczne”. „To nie jest odkrycie etniczne; nasza

poliska kultura jest znacznie młodsza, zaczęła kształtować się na tych ziemiach – według dzisiejszych danych – około 500 roku naszej ery. Jeżeli mamy tu starsze pochówki, to jest to związane z kulturą halsztacką, może łużycką. Dokładnie jeszcze nie wiemy, jak to było i skąd się to wzięło” – tłumaczył Łukasz Konarzewski.

Dyrektor generalny Lasów Państwowych Józef Kubica przyznał, że gdy w grudniu zeszłego leśnicy podpisali porozumienie z konserwatorem zabytków, nie spodziewali się takiego ogromu znalezisk w Dąbrowie Górniczej, na terenie Nadleśnictwa Siewierz.

„To wszystko było zakryte, a teraz ujrzało światło dzienne. To rewelacja na skalę europejską, a może i światową; coś wspaniałego i fantastycznego. Mamy tu znaleziska datowane od 11 tys. lat przed naszą erą do VII-VIII wieku naszej ery. Z całą pewnością mamy tu nakładające się na siebie kultury. To szerokie pole działania dla archeologów” – mówił dyr. Kubica, zapewniając, że las nie ucierpi na pracach archeologicznych; ewentualna wycinka, w razie potrzeby, może objąć jedynie pojedyncze drzewa.

Wstępne prace na Bukowej Górze podjęto latem ub. roku. Porozumienie leśników z konserwatorem zabytków znacznie przyspieszyło wszystkie procedury i w czerwcu tego roku można było zacząć wykopaliska na większą skalę. W kilka tygodni udało się odsłonić obszar megalitów, zaś w ostatnim czasie natrafiono na ślady średniowiecznych pochówków.

Kierownik wykopalisk na Bukowej Górze dr hab. Dariusz Rozmus ocenił, że najstarsze ślady obecności człowieka na Bukowej Górze pochodzą sprzed ok. 11 tys. lat przed naszą erą – to tzw. rdzenie krzemienne wokół góry z epoki schyłkowego paleolitu, są też ślady z epoki neolitu. Z jakiego okresu pochodzą megality – dotąd nie ustalono.

„To zupełnie zdumiewające konstrukcje. Im więcej odkrywamy –

m.in. dzięki badaniom lidarowym z wykorzystaniem drona – tym bardziej zaczynamy zauważać pewne prawidłowości” – relacjonował Dariusz Rozmus, przyznając, iż początkowo nie wierzył, że kamienie na Bukowej Górze nie są naturalnym elementem wzgórza, ale megalitami, czyli zostały tam przyniesione i ułożone przez człowieka.

„Jest ich za dużo, żeby ustawiła je tam sama natura. Widzimy już, że tworzą one pewnego rodzaju układy, obejścia wokół centralnych rzeczy, które dobrze widać z góry” – mówił archeolog, podkreślając, iż Góra Bukowa zbudowana jest z dolomitu kruszcowego, zaś megality są z dolomitu diploporowego.

„Z pewnością nie ma związku z tych płyt z masywem tej góry, czyli z tym, co jest pod ziemią. Widać też ślady obróbki kamieni – nie za pomocą metalowych dłut, ale innych narzędzi” – dodał dr hab. Dariusz Rozmus.

„Kultury, które budowały megality, i których reminiscencje w Polsce są, to jest 5-6 tysiąclecie przed naszą erą, czyli neolit” – ocenił archeolog, zastrzegając, iż dotąd na Bukowej Górze nie znaleziono np. fragmentów ceramiki, które pozwoliłyby bardziej precyzyjnie datować znalezisko – np. na okres kultury amfor kulistych lub pucharów lejkowatych.

Leśnicy i samorządowcy z Dąbrowy Górniczej zapewniają, że docelowo teren z megalitami zostanie wyeksponowany i przystosowany do ruchu turystycznego. „Zadaniem gminy będzie udostępnienie tego miejsca dla zwiedzających po zakończeniu prac” – powiedział wiceprezydent miasta Wojciech Kędzia. „Przed nami kwestia ekspozycji tego wszystkiego, zadbania, wpisania do rejestru zabytków i ochrony – zarówno pod względem przyrodniczym jak i kulturowym” – wskazał śląski wojewódzki konserwator zabytków Łukasz Konarzewski.

Źródło: [NaukawPolsce.PAP.pl](https://naukawpolsce.pap.pl)